TRANZITNÍ PROGRAM ZE ŠKOLY DO PRÁCE

V roce 2007 byl na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (dále jen ZSF JU) realizován projekt Zařazení nového výukového bloku s názvem „Tranzitní program ze školy do práce“ do výuky předmětů speciální pedagogika a speciální pedagogika-psychopedie. Tento projekt byl financován z Fondu rozvoje vysokých škol s příspěvkem Zdravotně sociální fakulty a měl seznámit studenty ZSF JU s novými trendy v práci se žáky speciálních škol v době před ukončením školy.

V rámci řešení tohoto projektu byly zařazeny nové přednášky a semináře na téma „Tranzitní program ze školy do práce“ do dvou předmětů vyučovaných na ZSF do speciální pedagogiky a speciální pedagogiky-psychopedie. Tyto předměty se vyučují v druhém a třetím ročníku denního i kombinovaného studia ve studijním programu Rehabilitace, oboru Rehabilitační-psycho-sociální péče o postižené děti, dospělé a staré osoby. Studenti tak byli seznámeni s perspektivní formou pomoci žákům se speciálními potřebami v období přechodu ze speciálních škol do pracovního života.

Studenti byli jednak obeznámeni s teoretickými poznatky o tranzitním programu, dále pak v průběhu seminářů si tyto poznatky ověřili a procvičili na praktických příkladech. Studenti byli vedeni k aktivní a tvůrčí práci s tématem, k čemuž jim posloužily i speciálně pro tento účel vytvořené písemné materiály, včetně příkladů tzv. dobré praxe. Cvičení v rámci seminářů byla zaměřena na řešení konkrétních situací žáků se speciálními potřebami při přechodu na trh práce. Aby si studenti mohli lépe představit realitu těchto situací, byl pro ně vytvořen soubor kauzistik žáků speciálních škol zařazených do tranzitního programu, včetně příkladů spolupráce se zaměstnavateli.

Konkrétní témata, se kterými se studenti v rámci seminářů a přednášek setkali, se vztahovala k následujícím oblastem. V teoretické části (přednášky): profesní příprava a systém speciálního školství – možnosti, perspektiva, výchovně-vzdělávací systém a poradenská činnost, integrativní tendence v péči o mentálně postižené,

analýza profesního uplatnění žáků s mentálním postižením, obsah vzdělávání v jednotlivých typech speciálních škol pro žáky s mentálním postižením. V praktické části (semináře a cvičení): jak plánovat s žákem se speciálními potřebami jeho přechod ze školy na pracovní trh, jak pracovat v týmu, který se podílí na plánování a přechodu samotném, jak vybrat vhodné zaměstnání pro žáka se speciálními potřebami, jak navrhovaný plán přechodu uskutečnit.

Studenti obdrželi písemné materiály o tranzitním programu, které byly také vytvořeny pro účely jejich lepší orientace v této problematice a které shrnovaly a dále doplňovaly probrané poznatky z přednášek. Jaká je například role speciální školy při přechodu žáka se speciálními potřebami ze školy na trh práce, jaká je situace tranzitních programů v Čechách a ve světě, jaké je legislativní začlenění tranzitního programu, kdo a jak tyto programy financuje, s kým spolupracuje škola při přípravě přechodu absolventa speciální školy na trh práce a další témata.

Studentům nejen Zdravotně sociální fakulty, ale též pro ostatní studující obor speciální pedagogika nebo další příbuzné obory na pedagogických a jiných fakultách byly vytvořeny webové stránky s problematikou tranzitních programů. Tyto stránky mohou využívat také všichni ti, kteří s žáky se speciálními potřebami pracují či se o problematiku zajímají. Adresa těchto webových stránek je: www.tranzitniprogramy.cz

Projekt Zařazení nového výukového bloku s názvem „Tranzitní program ze školy do práce“ do výuky předmětů speciální pedagogika a speciální pedagogika-psychopedie si kladl mimo jiné za cíl i zkvalitnění výuky obou předmětů, v rámci kterých byl uskutečněn. Studenti byli nejen seznámeni s celou problematikou tranzitních programů, ale též se učili kreativně řešit situace, které v souvislosti s přechodem žáka speciální školy na trh práce vznikají.

**Petra Odvářková,
Vladimíra Nechvátalová
p.odvarkova@centrum.cz**